

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 656/2021-52

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **BM-Trans, spol. s r. o.**, Kratinova 71, Martin, IČO 30 222 664, zastúpenej advokátskou kanceláriou Hronček & Partners, s. r. o., Kálov 1, Žilina, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Obdo/17/2021 z 27. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Obdo/17/2021 z 27. apríla 2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Obdo/17/2021 z 27. apríla 2021 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **707,05 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré jej **j e** Najvyšší súd Slovenskej republiky **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 656/2021-15 z 30. novembra 2021 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú elektronicky ústavnému súdu 5. augusta 2021, ktorou sa domáhala vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1Obdo/17/2021 z 27. apríla 2021. Sťažovateľka tiež navrhovala, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Zároveň navrhla, aby jej bolo priznané finančné zadostučinenie 2 000 eur a trovy konania. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Sťažovateľka v konaní pred Okresným súdom Bratislava IV vystupovala v procesnom postavení žalovanej proti žalobcovi spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“), v spore o zaplatenie peňažnej sumy 29 691, 20 eur s príslušenstvom.

3. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12Cb/227/2010 z 22. septembra 2016 bola sťažovateľka zaviazaná na úhradu žalovanej sumy. Na základe odvolania sťažovateľky Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 2Cob/24/2017 z 23. januára 2018 potvrdil rozsudok okresného súdu. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky uznesením č. k. 1Obdo/72/2018 z 20. novembra 2019 (ďalej len „prvé uznesenie najvyššieho súdu“) odmietol.

4. Proti uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť, o ktorej ústavný súd rozhodol nálezhom č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021 tak, že deklaroval porušenie základných práv sťažovateľky. Ústavný súd uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením opätovne odmietol dovolanie sťažovateľky. Najvyšší súd odmietol dovolanie z rovnakého dôvodu ako predošlé, a to že dovolanie nie je procesne prípustné, pretože právne otázky, ktoré sťažovateľka formulovala vo svojom dovolaní, riešia podľa najvyššieho súdu vysoko individuálne, jedinečné a neopakovateľné skutkové okolnosti a takéto právne otázky nemajú znaky zásadného právneho významu.

5.1. Najvyšší súd k dovolacím otázkam sťažovateľky v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol: „Právne otázky, vyriešenia ktorých sa dovolateľ v dovolaní domáhal, spočívajú na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné. Podľa presvedčenia dovolacieho súdu vyriešenie otázok, tak ako ich vymedzil žalovaný, má význam iba pre túto konkrétnu vec a vyplývajú z tohto konkrétneho skutkového stavu, preto nemajú povahu otázok v zmysle § 421 CSP a preto dovolací súd z dôvodov vyššie uvedených dospel k záveru, že dovolanie žalovaného neumožňuje, aby bol na jeho základe uskutočnený meritórny dovolací prieskum. V opačnom prípade, by podľa názoru dovolacieho súdu, zakladalo prípustnosť dovolania akékoľvek dovolateľom tvrdené nesprávne právne posúdenie veci.“

6. Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že žalobca si na základe objednávky prepravy tovaru objednal u žalovaného v 1. rade spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 1. rade“) prepravu určeného tovaru s miestom vykládky [REDAKOVANÉ]. Žalovaný v 1. rade si následne prepravu tovaru dojednal u spoločnosti [REDAKOVANÉ], ktorá následne prepravu rovnakého tovaru dojednala u sťažovateľky (v spore ako žalovanej v 2. rade). Sťažovateľka ako následný dopravca bola podľa názoru konajúcich súdov viazaná pôvodnými údajmi v nákladnom liste, ktorý pri prevzatí tovaru podpísala. Podľa pokynu spoločnosti [REDAKOVANÉ] sťažovateľka zmenila miesto vykládky na miesto Bratislava, Slovenská republika. Sťažovateľka nebola oprávnená na zmenu miesta vykládky a z dôvodu prevzatia nákladného listu vystaveného podľa Dohovoru o prepravnej zmluve

v medzinárodnej cestnej doprave (ďalej len „dohovor CMR“) bola povinná tovar dodať na pôvodné miesto vykládky, čo neučinila, preto podľa súdov zodpovedá za škodu, ktorá odosielateľovi vznikla nedodaním zásielky na miesto určenia. Z dôvodu cezhraničnej prepravy sa na prípad aplikoval dohovor CMR.

7. Sťažovateľka zastáva názor, že medzi ňou a žalobcom nevznikol žiaden zmluvný vzťah, preto nemôže byť zodpovednou za škodu, ktorá žalobcovi vznikla. Povinnosťou sťažovateľky bolo podľa jej tvrdení prepraviť určený tovar na základe pokynov jej zmluvného partnera spoločnosti [REDAKOVANÉ] čo je subjekt odlišný od žalobcu. Sťažovateľka teda nemohla byť viazaná pokynmi žalobcu týkajúcimi sa miesta dodania tovaru, ale bola viazaná pokynmi svojho zmluvného partnera, ktorý si objednal prepravu tovaru na iné miesto, ako bolo uvedené v nákladnom liste. V zmysle jeho pokynov dodala tovar na určené miesto. Ak následne došlo k strate tovaru, nemôže byť sťažovateľka osobou zodpovednou za náhradu škody spôsobenej uvedenou stratou. Navyše sa domnieva, že na právne vzťahy medzi sťažovateľkou a žalobcom sa neaplikuje dohovor CMR, pretože pre ňu záväzné miesta nakládky a vykládky sa nachádzali na území jedného štátu, a to Slovenskej republiky.

8. Sťažovateľka odôvodnila podané dovolanie dôvodmi podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 423 CSP, t. j. nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Prípustnosť dovolania odvodila od vyriešenia právnej otázky, ktorá v praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

9. Z podaného dovolania je zrejmé, že sťažovateľka formulovala štyri dovolacie otázky: (a) či mohol vodič žalovaného uzatvoriť v mene žalovaného zmluvu o preprave so žalobcom ako druhou zmluvnou stranou a či bol žalovaný účastníkom zmluvného vzťahu žalobcu a pôvodne žalovaného v 1. rade založeného na základe objednávky prepravy č. 696, (b) či v danom prípade došlo medzi jednotlivými subjektmi podieľajúcimi sa na predmetnej preprave tovaru k vzniku samostatných zmlúv o preprave odlišných od zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom a pôvodne žalovaným v 1. rade na základe objednávky prepravy č. 696 a či je možné na tento prípad aplikovať čl. 34 a nasl. dohovoru CMR, (c) či možno na právne vzťahy účastníkov konania aplikovať dohovor CMR, (d) či žalobca bol v predmetnom prípade v postavení odosielateľa aj vo vzťahu k žalovanému alebo odosielateľom ako zmluvným partnerom žalovaného bola len spoločnosť [REDAKOVANÉ] a zároveň či boli naplnené podmienky zodpovednosti žalovaného za škodu, ktorá vznikla žalobcovi.

II.

Argumentácia sťažovateľky

10. Sťažovateľka tvrdí, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je totožné s odôvodnením prvého uznesenia najvyššieho súdu, pričom v napadnutom uznesení najvyšší súd len uviedol otázky formulované v dovolaní a k týmto otázkam uviedol, že sú vysoko individuálne, svojou povahou jedinečné a neopakovateľné. Nesúhlasí s tvrdením najvyššieho súdu, že sa domáha iba revízie skutkových záverov súdov nižšej inštancie. Namieta výlučne právne posúdenie zisteného skutkového stavu.

11. Sťažovateľka zastáva názor, že v dovolaní jednoznačne, jasne a zrozumiteľne formulovala právne otázky, ktorými sa najvyšší súd arbitrárne odmietol zaoberať. Sťažovateľka uznáva, že ide o právne otázky týkajúce sa špecifických okolností problematiky aplikácie dohovoru CMR, ktoré ale môžu byť prínosom pre riešenie obdobných prípadov iných subjektov podnikajúcich v oblasti prepravy tovaru.

12. Formulované dovolacie otázky majú podľa sťažovateľky širší význam pre rozhodovaciu prax, keďže je bežnou praxou sťažovateľky, ako aj iných subjektov podnikajúcich v oblasti prepravy tovarov, že sú jedným z mnohých dopravcov, ktorí postupne zabezpečujú prepravu až na konečné miesto určenia.

13. Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd sa v napadnutom uznesení žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentáciou ústavného súdu uvedenou v náleze č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021. Najvyšší súd mal pripustiť dovolanie a skúmať, či je podané dovolanie dôvodné. Na sťažovateľkou nastolené právne otázky nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu rozhodovacej praxe, a preto by ich najvyšší súd ako súdna autorita mal vyriešiť. Sťažovateľka poukazuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení nedal odpoveď ani na to, či právne otázky vymedzené v dovolaní boli v dovolacej praxi dovolacieho súdu vyriešené, a ani nepoukázal na také rozhodnutia, ktoré by právne otázky sťažovateľky riešili.

14. Z dôvodu odmietnutia podaného dovolania najvyšším súdom podľa názoru sťažovateľky bez zákonných dôvodov, bez náležitého odôvodnenia a arbitrárnym spôsobom došlo k tvrdenému porušeniu jej základných práv uvedených v bode 1 odôvodnenia tohto rozhodnutia.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

15. Z vyjadrenia podpredsedníčky najvyššieho súdu č. KP 3/2021-539, Nobs 145/2021 zo 16. decembra 2021 doručeného ústavnému súdu 30. decembra 2021 vyplýva, že požiadala o stanovisko sudkyňu spravodajkyňu senátu rozhodujúceho vo veci.

15.1. Sudkyňa spravodajkyňa po stručnom zhrnutí obsahu ústavnej sťažnosti sťažovateľky uviedla, že ju nepovažuje za dôvodnú, pretože napadnutým uznesením najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv. Obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia nezodpovedá tvrdenie sťažovateľky o posúdení ňou sformulovaných právnych otázok ako otázok skutkových. Najvyšší súd po preskúmaní otázok sťažovateľky skonštatoval, že majú význam iba pre túto konkrétnu vec a nemajú povahu otázok zodpovedajúcich § 421 CSP. K tomuto záveru dospel najvyšší súd vzhľadom na skutočnosť, že ide o posúdenie vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolností vo veci. V opačnom prípade by zakladalo prípustnosť dovolania akékoľvek sťažovateľkou tvrdené nesprávne právne posúdenie veci. Najvyšší súd uzavrel, že nie je oprávnený dotvárať vec na úkor procesnej protistrany tak, aby vymedzenie právnej otázky zodpovedalo § 421 CSP v spojení s § 432 CSP. Skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožňuje so záverom najvyššieho súdu (a ani s názorom krajského a okresného súdu), nie je možné považovať za porušenie ňou označených práv.

15.2. Podpredsedníčka najvyššieho súdu vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

16. Zúčastnená osoba, ktorou je spoločnosť [REDAKOVANÉ] (žalobca), vo svojom vyjadrení z 10. januára 2022 doručenom elektronicky ústavnému súdu v rovnaký deň, zhrnula podstatný obsah prvej a druhej ústavnej sťažnosti sťažovateľky a dôvody, na ktorých najvyšší súd založil odmietnutie dovolania v napadnutom uznesení. Zúčastnená osoba poukázala na princíp právnej istoty, ktorý je potrebný uplatniť pri rešpektovaní právoplatných rozhodnutí súdov. Práve posudzovaná vec bola skončená po 10 rokoch po obsiahlom dokazovaní. Uviedla, že najvyšší súd v oboch uzneseniach o odmietnutí dovolania správne konštatoval, že dovolanie sťažovateľky nespĺňalo základné podmienky prípustnosti dovolania.

17. Podľa názoru zúčastnenej osoby sťažovateľka opomína základnú skutočnosť, že ňou formulované dovolacie otázky nie sú otázkami právnymi, ale otázkami vecnými. Takto položené otázky smerujú iba k opätovnému preskúmaniu už riadne zisteného skutkového stavu a opätovnému právnemu posúdeniu veci, čo je v rozpore s jasne formulovanými požiadavkami na odôvodnenie dovolania. Dovolanie nemožno odôvodniť akoukoľvek otázkou (hoci jasne a zreteľne formulovanou). Povinnosťou najvyššieho súdu nie je poučovať sťažovateľku o tom, akým spôsobom mala vymedziť dovolací dôvod. Zúčastnená osoba namietla, že sťažovateľka v dovolaní nerešpektovala podmienky na vymedzenie dovolacieho dôvodu podľa § 432 ods. 2 CSP, keď v ňom neuviedla to právne posúdenie veci odvolacím súdom, ktoré považovala za nesprávne, neuviedla, v čom spočíva nesprávnosť tohto posúdenia, a neuviedla svoju argumentáciu, ktorá mala viesť k správne právnemu posúdeniu veci.

18. Sťažovateľka nepreukázala, že najvyšší súd rozhodol arbitrárne, nepreukázala tvrdený rozpor s nekonkretizovanými ustanoveniami CSP a nepreukázala žiadne porušenie práva na spravodlivý súdny proces, rovnako ako ani nepreukázala nerešpektovanie záverov ústavného súdu uvedených v náleze.

19. Zúčastnená osoba tvrdí, že sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti účelovo neuviedla základné dôkazy zistené súdom prvej inštancie aj odvolacím súdom v spore, ktoré jednoznačne preukázali protiprávnosť jej konania, a neuviedla ani správne právne posúdený skutkový stav. Preto zúčastnená osoba pre úplnosť jej vyjadrenia následne popísala zistený skutkový stav a právne posúdenie sporu.

20. Zúčastnená osoba navrhla, aby ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. Replika sťažovateľky:

21. Sťažovateľka vo svojom ďalšom podaní uviedla, že naďalej zotrváva na podanej ústavnej sťažnosti, a to z dôvodu, že najvyšší súd vo svojom vyjadrení žiadnym spôsobom nevyvrátil jej argumentáciu týkajúcu sa formalistického až arbitrárneho prístupu najvyššieho súdu k formulácii dovolacej otázky v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

21.1. Právne otázky formulované v dovolaní sa týkajú právneho posúdenia vzájomných zmluvných vzťahov medzi odosielateľom a dopravcami. Situácia riešená v posudzovanom prípade sa v praxi dopravcov vyskytuje denne, keď dochádza k reťazeniu subjektov zúčastnených na preprave ako odosielateľov, špedičných spoločností a dopravcov. Uvádza, že je obvyklé, aby sa na preprave jedného tovaru podieľalo aj 5 rôznych subjektov: *„Náležité vyriešenie týchto otázok zásadného významu poskytne práve súdom nižšej inštancie vodítko k riešeniu obdobných situácií, ktoré sa v nákladnej cestnej doprave vyskytujú pravidelne.“*

21.2. Ďalej sťažovateľka v podstate zopakovala svoju argumentáciu uvedenú aj v podanej ústavnej sťažnosti a vyjadrila, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

22. Sťažovateľka tvrdí, že najvyšší súd po zrušení jeho prvého uznesenia ústavným súdom sa ani v ďalšom uznesení napadnutého touto ústavnou sťažnosťou žiadnym spôsobom nevysporiadal so závermi ústavného súdu vyslovenými v náleze č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021. Vytýka najvyššiemu súdu, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je totožné s odôvodnením prvého (zrušeného) uznesenia. Najvyšší súd sa podľa jej názoru arbitrárne odmietol zaoberať právnymi otázkami, ktoré špecifikovala v dovolaní. V dôsledku toho došlo k porušeniu jej základných práv označených v 1. bode odôvodnenia tohto rozhodnutia.

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

24. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

25. V právnej veci sťažovateľky najvyšší súd v prvom uznesení dovolanie sťažovateľky odmietol ako procesne neprípustné, pretože právne otázky, ktoré sťažovateľka formulovala vo svojom dovolaní, spočívajú podľa najvyššieho súdu na „... vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné“.

26. Ústavný súd v náleze č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021 uviedol, že záver najvyššieho súdu v prvom uznesení o odmietnutí dovolania je nedostatočne odôvodnený a nedáva odpoveď na podstatné argumenty sťažovateľky. Najvyšší súd odôvodnil odmietnutie dovolania záverom, že sťažovateľka v ňom formulovala otázky, ktorých zodpovedanie závisí od individuálnych okolností prejednávanej veci. K tomu ústavný súd uviedol, že tento všeobecný záver je podložený iba citáciou zákonných ustanovení a judikatúrou bez toho, aby najvyšší súd svoje judikatúrne východiská zrozumiteľne aplikoval na konkrétny prípad a poskytol tak sťažovateľke individualizované dôvody korešpondujúce s konkrétnymi dovolacími námietkami.

26.1. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP podmieňuje prípustnosť dovolania kumuláciou dvoch predpokladov, a to že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia konkrétnej právnej otázky a zároveň že táto právna otázka nebola vyriešená v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Ústavný súd vyvodil, že minimálnou požiadavkou vecného posúdenia prípustnosti dovolania musí byť poskytnutie zrozumiteľnej odpovede na otázku, či boli oba predpoklady prípustnosti splnené, resp. ktorý z nich splnený nebol a z akých dôvodov.

26.2. Ústavný súd pre posúdenie prípustnosti dovolania považoval za podstatné, či konkrétne dovolacie otázky sú otázkami právnymi, či sú pre rozhodovanú vec podstatné, t. j. nie sú otázkami hypotetickými či akademickými (II. ÚS 147/2020), a či konkrétne ide o otázky, ktoré dosiaľ neboli v praxi odvolacieho súdu riešené. Právne posúdenie veci musí korešpondovať so zisteným skutkovým stavom, ktorý je nepochybne v konkrétnej veci vždy individuálny. Aplikácia právnej normy na skutkový stav a jej interpretácia môže jedine v individuálnom prípade vyvolať situáciu, že dovolateľ považuje právne posúdenie veci za nesprávne a zároveň právna otázka rozhodujúca pre rozhodnutie súdu nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte riešená.

27. Následne sa ústavný súd oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré je predmetom tejto ústavnej sťažnosti a ktorým najvyšší súd rozhodol po náleze ústavného súdu č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021. Najvyšší súd opätovne dovolanie sťažovateľky odmietol pre jeho neprípustnosť a zopakoval: *„Právne otázky, vyriešenia ktorých sa dovolateľ v dovolaní domáhal, spočívajú na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré sú svojou povahou jedinečné a neopakovateľné.“* V podstatnej miere prevzal svoju argumentáciu z prvého (zrušeného) uznesenia, pričom doplnil znenie dovolacím otázok sťažovateľky a uzavrel, že ich zodpovedanie závisí od konkrétneho skutkového stavu a právneho posúdenia skutkových záverov. Podľa názoru najvyššieho súdu sa sťažovateľka snaží *«... o preskúmanie právnych záverov prvoinštančného a odvolacieho súdu, ktoré je však prípustné iba za splnenia zákonných podmienok upravených v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, nakoľko, ako už bolo konštatované vyššie, dovolanie nie je „ďalším odvolaním“»*.

28. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

29. Ústavný súd už v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že situácia, keď všeobecný súd nerešpektuje záväzný právny názor ústavného súdu vyslovený v jeho skoršom rozhodnutí, znamená, že sťažnosť založená na takejto argumentácii nemôže byť neopodstatnená (II. ÚS 346/08, III. ÚS 3/2019).

30. Ani nezávislosť sudcov všeobecných súdov pri ich rozhodovaní (čl. 144 ústavy) nie je absolútna a bez akýchkoľvek hraníc a podmienok. Keby sa nezávislosť chápala tak, že sudca môže rozhodnúť hocijako, viedlo by to k svojvôli, pretože v takom prípade by sudca sám tvoril právo podľa svojich predstáv a vystupoval by ako zákonodarca. V právnom štáte to nemožno takto vysvetľovať. Tomu nasvedčuje aj samotný text čl. 144 ústavy, v zmysle ktorého sudca musí rozhodovať v súlade

so zákonom. Ak musí sudca rozhodovať v súlade so zákonom, potom je povinný rešpektovať i zákonom ustanovené hranice pre jeho rozhodovanie. Takouto hranicou ustanovenou zákonom je aj povinnosť rešpektovať zásah do obsahového rozhodovania zo strany iného súdu, ak takéto obmedzenie vyplýva zo zákona. V tomto prípade bolo takýmto zákonným ustanovením ustanovenie § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ktoré jednoznačne ustanovuje, že v ďalšom konaní po zrušení rozhodnutia všeobecného súdu nálezom ústavného súdu je všeobecný súd v konaní viazaný právnym názorom vysloveným ústavným súdom (m. m. II. ÚS 346/08, k viazanosti záväzným právnym názorom podobne aj II. ÚS 201/2020, II. ÚS 6/2019).

31. Ako už opakovane uviedol ústavný súd vo svojej rozhodovacej praxi, k znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty (čl. 1 ods. 1 ústavy, napr. PL. ÚS 36/95), ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. To znamená okrem iného aj to, že každý adresát právnej normy sa môže dôvodne spoliehať na to, že všeobecný súd nielenže bude platné právo aplikovať, ale i na to, že bude rešpektovať právny názor, ktorým je viazaný, ak mu takúto povinnosť ukladá zákon. Opačný prístup už sám osebe predstavuje porušenie základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivý proces (II. ÚS 346/08).

32. V rámci posúdenia opodstatnenosti ústavnej sťažnosti sťažovateľky bolo prvoradou úlohou ústavného súdu posúdiť rešpektovanie princípu právnej istoty zo strany najvyššieho súdu, ktorý konal po predchádzajúcom zrušení dovolacieho rozhodnutia ústavným súdom.

33. Ústavný súd uznáva, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo sťažovateľky konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Podrobným preskúmaním odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dospel ústavný súd k záveru, že jeho odôvodnenie tieto požiadavky nespĺňa. Z tohto odôvodnenia skutočne, ako na to poukazuje i sťažovateľka, nemožno zistiť žiadne vecné dôvody, pre ktoré najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky, resp. ako sa vysporiadal so záväzným právnym názorom ústavného súdu (bod 26 odôvodnenia tohto rozhodnutia). Najvyšší súd v napadnutom uznesení nedal odpoveď na tie otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, a nemožno ho preto považovať ani za také, ktoré zodpovedá požiadavke plnej realizácie základného práva sťažovateľky na spravodlivý proces.

34. Keďže napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nerešpektuje skorší nález ústavného súdu, hoci najvyšší súd ním bol viazaný, uvedený postup najvyššieho súdu je podľa názoru ústavného súdu spôsobilý porušiť základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

35. V závere musí ústavný súd zároveň opätovne zdôrazniť, že sám nemá ambíciu hodnotiť, či sťažovateľkou podané dovolanie je prípustné podľa § 421 CSP, čo by bolo neprípustným zásahom do rozhodovacej autonómie dovolacieho súdu v otázke posudzovania prípustnosti dovolania (II. ÚS 324/2010, II. ÚS 410/2016). Avšak požiadavka na určitú kvalitu odôvodnenia súdneho rozhodnutia je obsahom práva sťažovateľky na spravodlivý proces a povinnosťou súdu je poskytnúť sťažovateľke náležité odpovede na jej podstatné námietky.

V.

Zrušenie napadnutého rozhodnutia, finančné zadost'učinenie a náhrada trov konania

36. Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil porušenie základných práv sťažovateľky, podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušil napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu. V ďalšom postupe je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

37. Sťažovateľka sa domáha aj primeraného finančného zadost'učinenia 2 000 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Ústavný súd zohľadnil, že už samotná deklarácia porušenia základných práv, ako aj náhrada trov konania implicitne zahŕňajú aj satisfakčný prvok (I. ÚS 70/2012). Avšak vzhľadom na skutočnosť, že najvyšší súd nevyužil priestor mu vytvorený ústavným súdom v náleze č. k. IV. ÚS 479/2020 z 9. februára 2021 pre nápravu zásahu do základných práv označených sťažovateľkou a sťažovateľka sa opätovne domáhala ochrany svojich základných práv v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd považoval za dôvodné navýšiť ochranu o relatívnu satisfakciu a za jej primeranú výšku ustálil čiastku 1 000 eur (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

38. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 707,05 eur (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

39. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3). Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 a 1 úkon právnej služby vykonaný v roku 2022 (prevzatie, príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a replika) v sume dvakrát po 181,17 eur, jedenkrát po 193,50 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur a jedenkrát po 11,63 eur. Zo zoznamu daňových subjektov registrovaných pre daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) ústavný súd zistil, že právny zástupca sťažovateľky je platcom DPH, preto uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov o sumu 117,84 eur zo základu 589,21 eur.

40. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu